

Regio Deal
Metropoolregio Eindhoven

THUIS IN BRAINPORT

Voortgangs-
rapportage 2025

Versie juni 2026

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

INHOUD

Voorwoord	03	
Inleiding	04	
1	Totaalbeeld opgaven in Metropoolregio Eindhoven	06
2	Programmalijn 1: Sociale samenhang tussen mensen	08
2.1	Projecten	11
2.2	Hertonwikkeling Kunsthal Helmond	11
2.3	Urban Sports	12
3	Programmalijn 2: Competentieontwikkeling & basisvaardigheden	14
3.1	Projecten	17
3.2	Krachtenbundeling Bibliotheken in Brainport:	17
3.3	Passende leeromgeving de Berkenschutse	20
3.4	Senzer: Inclusief werken in de circulaire economie	21
4	Programmalijn 3: Leefbaarheid in steden en landelijk gebied	22
4.1	Projecten	25
4.2	Kempenmuseum: Cultuurpoort van de Kempen	25
4.3	Vergroenen Stationskwartier Helmond	26
5	Financiële realisatie Regiodeal	28

VOORWOORD

In 2025 zijn we bezig geweest met de uitvoering van Regio Deal Metropoolregio Eindhoven. De overheid en de regio investeerden afgelopen jaar in 7 projecten. Het geld wordt gebruikt om maatschappelijke uitdagingen in de regio aan te pakken en de brede welvaart te versterken. Dit alles met het kenmerkende innovatieve profiel van de regio. Ten tijde van de schaalprong die de regio doormaakt, moet metropoolregio Eindhoven een prettige plek blijven om te wonen, werken en verblijven. Hierbij streven we onder andere naar het aantrekken en behouden van talent en stimuleren van maatschappelijke innovaties.

Voor u ligt de eerste voortgangsrapportage van Regio Deal Metropoolregio Eindhoven – Thuis in Brainport! Een rapportage waarmee we niet alleen formeel rapporteren aan het Rijk, maar ook laten zien hoe de eerste stappen zijn gezet richting een toekomst vol innovatie en samenwerking.

Deze rapportage vormt de opmaat naar het Rijk – Regio overleg in het najaar van 2026 en geeft een inkijk in de ontwikkelingen in 2025. We kijken ernaar uit om samen de ambities van Metropoolregio Eindhoven waar te maken.

INLEIDING

Regio Deals hebben tot doel om regionale opgaven aan te pakken. Regio Deal Metropoolregio zet in op drie pijlers: sociale samenhang tussen mensen, competentieontwikkeling & basisvaardigheden en leefbaarheid in steden en landelijk gebied.

Voor Regio Deal Metropoolregio Eindhoven heeft het Rijk 20 miljoen euro beschikbaar gesteld. De regio draagt 27,4 miljoen (cofinanciering) bij. Hierdoor wordt er in totaal 47,4 miljoen euro ingezet voor projecten in de 3 pijlers.

Structuur

In de Regio Deal Metropool Regio Eindhoven is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande governance structuren binnen Metropoolregio Eindhoven. De beslissingen worden genomen door het Algemeen Bestuur, danwel het Dagelijks Bestuur van Metropoolregio Eindhoven. Het portefeuillehoudersoverleg Economie, waarin de 21 wethouders Economie uit de regio vertegenwoordigd zijn, adviseert het Dagelijks Bestuur. De uitvoering wordt verzorgd door Metropoolregio Eindhoven.

Doel

De Regio Zuidoost Brabant is een Daily Urban System waar mensen samen wonen, samen werken en samen leven. De regio telt 21 gemeenten en biedt een complete structuur van steden, dorpen, gevarieerde natuurgebieden, mooie landschappen, economische innovatieve hotspots en een productief landelijk gebied met een schat aan cultuurhistorisch erfgoed. Het stedelijk gebied én het landelijk gebied zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken elkaars kwaliteiten.

Met de stijgende groei, of schaa sprong, die we in de regio ervaren én ambiëren, heeft ons leef- en woonklimaat extra aandacht nodig. Het gaat goed in de regio, maar niet iedereen doet mee in dit succesverhaal. De kansongelijkheid neemt toe, de bestaanszekerheid van een groep inwoners daalt. Inwoners ontmoeten elkaar steeds minder, de verbinding en begrip daalt. De sociale samenhang - en daarmee de leefbaarheid in de regio - wordt steeds minder vanzelfsprekend.

De bevolkingssamenstelling in onze regio verandert sterk door toenemende kennis-, studie- en arbeidsmigratie. Daarnaast is een typisch fenomeen voor onze regio dat er in vergelijking tot andere regio's een boevengemiddeld aantal mensen een stoornis hebben binnen het autisme spectrum (ASS).

Het is van belang dat iedereen kan profiteren van welzijn en welvaart en dit ook zo ervaart. We streven ernaar dat de kwalitatieve ontwikkeling van de leefomgeving gelijke tred houdt met de economische groei. Dit gebeurt niet vanzelf. Een interventie is nodig om bestaande patronen te doorbreken. Brede welvaart is ons kompas voor het behoud van de sociale balans.

Samenwerking is daarbij het sleutelwoord. De opgaven zijn groot en samenwerken is nodig om de interventie te realiseren. Samen met de overheid, onze triple helixpartners en maatschappelijke partners zetten we de schouders eronder om dit voor elkaar te krijgen. Dit doen we onder andere door aandacht te hebben voor de sociale samenhang, door het bieden van ontwikkeling en basisvaardigheden en door het realiseren van een prettige leefomgeving.

#1

TOTAALBEELD OPGAVEN IN METROPOOLREGIO EINDHOVEN

Door de schaa sprong heeft regio Zuidoost Brabant een bovengemiddelde opgave om iedereen te laten profiteren van de successen van de regio. Uit empirisch onderzoek in de regio onder bestuurders, (maatschappelijke) organisaties en overige stakeholders zijn drie kwetsbaarheden benoemd die extra aandacht verdienen:

- Sociale samenhang tussen mensen
- Competentieontwikkeling en basisvaardigheden
- Leefbaarheid in steden en landelijk gebied

De drie kwetsbaarheden zijn los van elkaar benoemd, maar zijn sterk integraal met elkaar verbonden. De sociale samenhang tussen mensen vindt plaats op plekken waar het fijn is om te zijn. Communicatie, begrip en gedeelde interesses en vaardigheden versterken deze sociale samenhang en daarmee ook de gemeenschap.

We zetten daarom in op een structurele integrale aanpak van deze drie kwetsbaarheden door deze kwetsbaarheden uit te werken in drie programma's die sterk met elkaar zijn verbonden. Door projecten te realiseren met impact op verschillende programma's versterken ze elkaar.

Deze projecten zijn verzameld via een brede uitvraag in de regio aan het begin van het proces. Voor een duidelijke afbakening van impact en doelen per programma zijn de ingediende projecten verdeeld over de drie programma's. Veel projecten passen bij meerdere programma's omdat het veelal gaat om integrale projecten. De verdeling van projecten onder de drie programma's is gedaan op basis van een afweging bij welke programma een project de meeste impact genereert.

#2

PROGRAMMALIJN 1

SOCIALE

SAMENHANG

TUSSEN MENSEN

Samenleven, samen werken en samenwonen is belangrijk. Je ergens thuis voelen, betrokken zijn bij een gemeenschap en de leefomgeving vormt de basis voor betrokkenheid en verbondenheid, zowel op sociaal-maatschappelijk als persoonlijk vlak. Het zorgt voor onderling begrip.

Steeds meer mensen komen vanuit alle wind-richtingen naar de regio ZuidoostBrabant om hier te wonen, te werken en te leven, samen met de inwoners die hier van oudsher zijn gevestigd. Hierdoor komen in een (te) snel tempo een diversiteit aan culturen samen. Verschillen en diversiteit zijn goed, maar door het snelle tempo, de taalbarrières en de cultuurverschillen is sociale samenhang in deze regio niet langer vanzelfsprekend.

Verschillende mensen en groepen ontmoeten elkaar te weinig, leren elkaar niet kennen en dus niet begrijpen. Een risico is dat steeds meer inwoners aansluiting bij de regio verliezen en in een eigen bubbel creëren in een kleine afgebakende groep. Erbij horen in een kleine afgebakende groep kan het tegenovergestelde betekenen voor een bredere samenleving van een regio. Daarom is regionaal aandacht nodig om deze bubbels te doorbreken.

De cijfers wijzen het volgende uit:

- Regio scoort onder het gemiddelde op samenleving, vertrouwen anderen, vrijwilligerswerk. In centrum Eindhoven en Helmond is het beeld nog kritischer.
- Bovengemiddeld eenzaam en zorgen over mensen met een andere achtergrond/anderstaligen.
- Gebrek aan verbindingen tussen generaties en verschillende achtergronden en aan ontmoeting in straten, buurten en steden.

De groeiende tweedeling op verschillende vlakken maakt dat in onze regio de sociale samenhang steeds verder onder druk komt te staan. Dit uit zich bijvoorbeeld in dalende deelname aan verenigingsleven en vrijwilligerswerk, terwijl dat juist mensen verbindt en verschillen overbrugt.

De groep van 14- tot 20-jarigen vormt hierbij een groep die extra aandacht verdient: dit zijn de schouders van de toekomst, zij moeten zich hier thuis voelen en elkaar kunnen vinden, zich kunnen ontwikkelen en fijn wonen en werken.

IMPACT

Via de programmalijn sociale samenhang wordt ontmoeting gestimuleerd door laagdrempelige voorzieningen en programmering die uitnodigen om samen op een aangename wijze tijd door te brengen. De kern van de projecten onder deze programmalijnen gaat over programmering om mensen samen te brengen. Daarvoor kunnen faciliteiten nodig zijn waar mensen georganiseerd worden gestimuleerd om met elkaar te praten en elkaars cultuur te delen. Dit kunnen ook plekken dichtbij huis zijn waar laagdrempelig bewegen wordt gestimuleerd of door bijvoorbeeld het opzetten van een netwerk community waar nieuwkomers worden uitgenodigd om kennis te maken met 'oude' nieuwkomers die hun weg hebben gevonden.

DOEL

- Culturen verbinden
- Sociale waarde van cultuur benutten
- Versterken van betrokkenheid bij de omgeving
- Verenigingsleven ondersteunen en bevorderen
- Vrijwilligerswerk ondersteunen en bevorderen

2.1 Projecten

Binnen Programmalijn 1: Sociale samenhang tussen mensen, vallen in deze rapportage twee programma's: de Herontwikkeling Kunsthal Helmond en het programma Urban Sports. Beide projecten dragen op hun eigen manier bij aan de doelen van deze programmalijn: ontmoeting stimuleren via laagdrempelige voorzieningen en programmering die inwoners van alle leeftijden, met verschillende achtergronden en interesses, bij elkaar brengt. Op deze manier wordt daarmee het verenigingsleven, vrijwilligerschap en de betrokkenheid bij de eigen leefomgeving versterkt.

De Kunsthal Helmond doet dat door zich te ontwikkelen tot een inclusieve culturele ontmoetingsplek waar maakcultuur, creativiteit en publiek samenkomen rondom kunst, ambacht en het MakersLab. Urban Sports doet dat door in vier gemeentes openbare sport- en ontmoetingsvoorzieningen te realiseren waar mensen met uiteenlopende leeftijden en niveaus elkaar treffen rondom sport en spel.

2.2 Herontwikkeling Kunsthal Helmond

Algemene info project

Het project herontwikkelt de Kunsthal van Museum Helmond tot een toegankelijke plek waar Helmondse maaktraditie, hedendaagse creativiteit en spelenderwijs leren samenkomen. Centrale bouwstenen zijn het MakersLab en de doorontwikkeling van de Kunsthal als 'Third Place': een inclusieve ontmoetingsplek tussen kunst, makers en publiek. Het concept is ontwikkeld door Studio FIK en integraal opgenomen in het Programma van Eisen.

Activiteiten en voortgang

In de afgelopen periode is het Programma van Eisen afgerond. Het beschrijft alle functionele ruimten (expositie, Third Place, MakersLab, entree, routing, logistiek), de eisen op het vlak van verduurzaming, groot onderhoud en energiebeheer en de technische specificaties voor klimaat, veiligheid en toegankelijkheid. Daarnaast zijn ook de inzichten uit het participatietraject en het inrichtingsprincipe verwerkt. Voor de ruimtelijke en inhoudelijke vertaling is een samenwerking gestart met ontwerpers Piet Hein Eek en Iggie Dekkers. De eerste ontwerpvoorstellen voor fase 1 geven concreet inzicht in indeling en routing, sfeer en materialisatie, en de fysieke vertaling van het MakersLab-concept naar een uitnodigende werk- en ontmoetingsplek.

Doorkijk

Het project verloopt in twee fases. De uitvoering van fase 1 (interne verbouwing, verduurzaming en realisatie van de Third Place) start begin januari 2026 en mondt uit in de opening van de vernieuwde Kunsthal in september 2026. Fase 2 (uitbreiding en vervolg) loopt door tot de grote heropening in september 2028; tijdens de bouw blijft het museum geopend. Het project ligt op koers en er worden op dit moment geen inhoudelijke of financiële knelpunten voorzien.

2.3 Urban Sports

Algemene info project

Het programma Urban Sports realiseert in negen gemeentes laagdrempelige sport- en ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte. Het doel is meer bewegen buiten de reguliere gymlessen, sportverenigingen en sportscholen, met een aanbod dat aansluit bij de urban-scene en jong en oud, beginners en gevorderden bij elkaar brengt. Denk aan skateparken, pumptracks, skatehallen en multifunctionele jeugdparkeers die de openbare ruimte activeren. In elk van de projecten worden inwoners en de doelgroep actief betrokken bij ontwerp en locatiekeuze, zodat het aanbod aansluit op lokale behoeften en wensen.

Activiteiten en voortgang

De negen projecten bevinden zich in uiteenlopende fases.

In **Deurne** is het Urban Sportpark in 2025 opgeleverd en wordt het sindsdien intensief gebruikt door uiteenlopende doelgroepen, waaronder de aangrenzende basisschool.

In **Nuenen** is de uitvoering van het jeugdparkeers met twee 3x3 basketbalvelden, een kunstgrasveld voor voetbal en een obstakel- en klimparcours – voor circa 85% afgerond. De sportvelden, verhardingen, parkeervoorzieningen en groenstructuur zijn gerealiseerd. Resterende werkzaamheden betreffen het inzaaien van groenvoorzieningen, plaatsing van het obstakel- en klimparcours en de formele oplevering. Het project staat financieel licht onder druk door prijsstijgingen en inflatie; de verwachting is dat het project met een beperkt negatief saldo wordt afgesloten.

In **Son en Breugel** is de pumptrack in speeltuin De Molenwiek voor circa 95% gerealiseerd en al in gebruik genomen na de feestelijke opening op 18 december. Resterende werkzaamheden betreffen het inzaaien en aanleggen van groenvoorzieningen en een groenstrook. Het project wordt naar verwachting afgesloten met een beperkt positief saldo.

In **Best** is de pumptrack in het Wilhelminapark gerealiseerd na een uitgebreid participatietraject met scholen, kinderen en omwonenden. De baan is in gebruik en wordt al volop benut. Een aandachtspunt is dat de wethouder zich genoodzaakt zag €100.000 te reserveren voor eventuele overlastklachten, na een moeizaam participatieproces met een deel van de omwonenden.

In **Waalre** is via een breed participatietraject een definitieve keuze gemaakt voor een pumptrack en de bijbehorende locatie (speeltuin De Molenwiek). Daarnaast wordt gewerkt aan een volwaardige skatehal en de uitbreiding van een bestaand pumptrackontwerp.

In **Helmond** is het ontwerp voor de pumptrack vastgesteld in nauw overleg met ontwerpers en doelgroep, en is voor de skatebaan bij het Tienerhuis een partij geselecteerd voor het verdere ontwerp- en participatietraject.

In **Bergeijk** is besloten de pumptrack te koppelen aan Fietscrossvereniging De Durtrappers. De gemeenteraad heeft op 26 februari 2026 ingestemd met een investering van €1,3 miljoen voor de realisatie van de 'Harry Lavreysen BMX-baan' én de plaatsing van de pumptrack op een naastgelegen locatie. Het project bevindt zich in de ontwerpfase; planologische procedures (omgevingsplan, omgevingsvergunning) en onderzoeken (archeologisch, flora en fauna, milieu) lopen.

In **Eindhoven** bevindt het project zich in de opstartfase: een interne projectleider is geworven, de planning is herijkt en de begroting wordt op enkele punten aangepast.

In **Veldhoven** is een interne projectleider aangesteld. Er zijn vier mogelijke locaties onderzocht en er wordt een participatietraject voorbereid. Het project bevindt zich nog in de voorbereidende fase.

Doorkijk

Voor **Deurne** volgt in mei-juli 2026 evaluatie en monitoring via sensoren en gebruikersvragenlijsten. **Nuenen** rondt de resterende werkzaamheden op korte termijn af, waarna de feestelijke opening volgt; de monitoringsfase start in 2027. **Son en Breugel** rondt de groenvoorzieningen af vóór 1 mei 2026; monitoring en evaluatie staan gepland voor Q4 2026. **Best** start binnen twee maanden met monitoring en evaluatie van gebruik. **Waalre** bevindt zich in de voorbereidende fase richting realisatie. In **Helmond** wordt de pumptrack in het najaar aangelegd; participatiebijeenkomsten voor het Tienerhuis starten in april/mei (uitvoering Q3/Q4); de overige skateparken volgen later. **Bergeijk** koerst op oplevering van de pumptrack in februari 2027, afhankelijk van de omgevingsvergunningprocedure. **Eindhoven** loopt via de gebruikelijke projectfases naar oplevering in juli 2027. **Veldhoven** start binnenkort met het participatietraject. Inhoudelijke knelpunten worden in geen van de negen projecten voorzien.

#3

PROGRAMMALIJN 2

COMPETENTIE-

ONTWIKKELING &

BASISVAARDIGHEDEN

Beschikken over competenties en basisvaardigheden is nodig om aan te kunnen sluiten en mee te kunnen doen in de samenleving. Het hebben van een baan, zelf je post kunnen lezen, een digitaal bericht kunnen sturen naar je (klein)kind of naar een school kunnen gaan waar je wordt begrepen zorgen voor zelfredzaamheid en bestaanszekerheid.

Dit gaat verder dan alleen een opleiding om een baan te krijgen. Het gaat over basisvaardigheden om te participeren in de maatschappij, over economische zelfredzaamheid en bestaanszekerheid, mogelijkheden om te blijven ontwikkelen en over zingeving. Dit gaat over een breed spectrum aan doelgroepen in onze regio die onvoldoende aansluiting vinden en waarvan mogelijke talenten nog niet zijn ontdekt.

In deze regio ontstaat een steeds grotere kloof tussen welvaart/armoede, tussen talen/culturen, tussen mensen die wel/niet meedoen. Een steeds groter wordende groep inwoners kan niet langer meedoen omdat deze wereld te complex is geworden en van wie het netwerk en de leefomgeving steeds kleiner wordt. In onze regio is aandacht nodig voor die mensen die afhaken omdat ze niet weten hoe ze mee kunnen doen.

Onderzoeken laten hierover zien dat de regio te maken heeft met:

- Relatief hoog aantal kwetsbaren; als het gaat om armoede, fysieke en psychische problemen, isolement. De indicatoren Werkeloosheid, gezondheid, samenleving en subjectief welzijn uit de regionale monitor Brede Welvaart bevestigt dit.
- Minder dan het gemiddelde aantal mensen dat een opleiding, training of cursus volgt.
- Behoefte aan leren en ontwikkelen in de eigen buurt en in de eigen leefomgeving.

IMPACT

Via de programmalijn Competenties en basisvaardigheden worden faciliteiten aangeboden om op een laagdrempelige manier mee te kunnen doen. Door het bieden van mogelijkheden om competenties en basisvaardigheden te ontwikkelen leren mensen meedoen en worden inwoners redzamer. Dit kan gaan om het bieden van programma's voor laaggeletterden en anderstaligen, maar ook om het bieden van eenvoudig werk bij een inclusief bedrijf met specifieke programma's om door te ontwikkelen. Of door het aanbieden van passend onderwijs aan talenten in onze regio die de wereld vanuit een ander perspectief ervaren door ASS.

DOEL

- Laaggeletterdheid terugdringen
- Taalbeheersing stimuleren
- Bevordering van meertaligheid
- Extra inzet speciaal onderwijs
- Versterken van basisvaardigheden

3.1 Projecten

Binnen Programmalijn 2: Competentieontwikkeling & basisvaardigheden, vallen in deze rapportage drie programma's: **Krachtenbundeling Bibliotheken in Brainport, de Passende Leeromgeving De Berkenschutse en Senzer: Inclusief werken in de circulaire economie. Elk project richt zich op een eigen doelgroep en invalshoek, maar alle drie dragen bij aan hetzelfde doel: mensen in de regio in staat stellen mee te doen, door taal, door onderwijs of door werk.**

De Brainport Bibliotheken doen dat door meertalige taalontwikkeling te stimuleren en via AI-technologie de drempel naar lezen en leren te verlagen. De Berkenschutse doet dat door leerlingen die specialistisch onderwijs nodig hebben een toekomstbestendige leer- en ontwikkelomgeving te bieden. Senzer doet dat door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te verbinden aan kansen in de opkomende circulaire economie. Daarnaast is in dit hoofdstuk ook een stuk opgenomen met concrete resultaten en inzichten vanuit de doelgroep rondom het project van de bibliotheken.

3.2 Krachtenbundeling

Bibliotheken in Brainport: "Bouwen aan Bibliotheek van de Toekomst"

Algemene info project

Het programma Krachtenbundeling Bibliotheken in Brainport richt zich op het toekomstbestendig maken van de acht Brainport Bibliotheken. Het programma loopt langs drie lijnen: het smeden van een duurzame samenwerkingsstructuur (*Krachtenbundeling*), het ontwikkelen van innovatieve dienstverlening voor jongeren via AI (*Bouwen aan de Bibliotheek van de Toekomst*), en het stimuleren van meertalige taalontwikkeling bij kinderen en hun omgeving (*Van Alle Talen Thuis*). De drie deelprojecten versterken elkaar: technologie, taal en samenwerking komen samen in een bibliotheek die relevant, inclusief en toekomstgericht is.

Activiteiten en voortgang

Krachtenbundeling

De acht Brainport Bibliotheken hebben in 2025 gezamenlijk gewerkt aan een passende juridische samenwerkingsvorm. Na grondig onderzoek bleek een Samenwerkings-overeenkomst de meest geschikte constructie: licht, wendbaar en aansluitend op ontwikkelingen in de sector. Op 12 januari 2026 is de overeenkomst door alle acht bibliotheken ondertekend. Er is een governance-

structuur ingericht met portefeuilles per directeurs duo en een regionaal Programma Management Team. Een bijzonder moment in het traject was de gezamenlijke bijeenkomst van alle Raden van Toezicht op 19 juni 2025, die leidde tot breed draagvlak. Financieel aandachtspunt voor het totale programma is dat de Bibliotheek Eindhoven in 2025 alle kosten heeft moeten voorfinancieren.

Bouwen aan de Bibliotheek van de Toekomst

Het jaar 2025 stond in het teken van de doorontwikkeling en uitrol van Boekbot, de eerste AI-assistent in de bibliotheeksector. Na de lancering als bètaversie in de app stores begin 2025 volgde op 22 oktober de officiële lancering van versie 1.0 tijdens de Dutch Design Week. Hierbij kwamen meer dan 3.300 bezoekers aan de stand en er was brede media-aandacht van onder andere RTL Nieuws. De lancering was een kantelpunt: het wekelijks gebruik verdubbelde structureel. Per eind 2025 telt Boekbot 2.200 geregistreerde gebruikers, zijn er ongeveer 12.000 anonieme gebruikers en ruim 17.000 chats gevoerd. De app is uitgerold op alle 61 locaties van de acht Brainport Bibliotheken. Wetenschappelijke onderbouwing wordt geleverd door een TU/e-postdoc, gefinancierd via de subsidie "Responsible AI in de praktijk" (SIDN fonds en TopSector ICT). Verder is een samenwerking gestart met CPNB/Hebban in de Klas, waarmee Boekbot onderdeel wordt van een complete leescyclus voor jongeren op het voortgezet onderwijs.

Van Alle Talen Thuis

Het programma Van Alle Talen Thuis heeft in 2025 een forse groei doorgemaakt. In totaal zijn 13.895 kinderen bereikt via spilcentra, scholen en kinderdagverblijven, dit is ruim het dubbele van de beoogde 6.500. De meertalige collectie groeide van 1.400 naar 4.850 unieke titels, en het aantal deelnemende locaties steeg sterk. Naast de schaalgroei is ook de scope verbreed: op verzoek zijn ISK's (Internationale Schakelklassen) en extra bibliotheken aangehaakt. Community librarians ontwikkelden nieuwe outreach-methoden en verbonden taalcommunities aan de bibliotheek via activiteiten als de Dag van de Moedertaal, Grootouderverhalen en de opening van de Indiase boekenexpositie. De opgedane kennis is gedeeld op het Nationaal Bibliotheekcongres, het VNG Jaarcongres en diverse landelijke en regionale platforms.

Doorkijk

In 2026 staat voor de Krachtenbundeling het verwerven van aanvullende financiering voor structurele borging op de agenda. Voor Boekbot ligt de focus op landelijke opschaling: in Q2 wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Bibliotheek Rotterdam, en op 18 juni wordt de gezamenlijke Alvisie gepresenteerd op het Nationaal Bibliotheekcongres. In de tweede helft van 2026 wordt ingezet op verankering via SDI (Samen Digitaal Innoveren). Voor Van Alle Talen Thuis wordt in Q1/Q2 Tranche 5 geprofessionaliseerd en wordt in Q2 een webinar voor de bibliotheeksector aangeboden; in 2026 wordt ook de integratie van VATT-collecties met Boekbot voorbereid, met oog op ontsluiting via het PO en VO in 2027. Inhoudelijke knelpunten worden niet voorzien.

Eerste inkijk concrete resultaten

Cijfers vertellen een deel van het verhaal, maar de werkelijke impact van dit programma is misschien het best zichtbaar door wat mensen zelf zeggen.

Bij Van Alle Talen Thuis raakt het programma ouders, kinderen en professionals recht in het hart. Kozar, thuistaalexpert Somalisch: *"Ik was hoogzwanger, maar dat stopte me niet om hieraan bij te dragen. Ik vind dit programma zó belangrijk."* Tanya Barvinko, thuistaalexpert Oekraïens: *"Het raakte me diep om kinderen die niets hebben, boeken in hun moedertaal te zien lezen. Het idee dat ze iets van hun thuisland in handen kunnen houden, ontroert mij en vele anderen telkens weer. Dit gaat verder dan taal."* En Nazli Goren Ulku, thuistaalexpert Turks: *"Turkse boeken waren jarenlang onbeschikbaar in Nederland. Nu zijn ze er. Voor mij is dat een droom die uitkomt."*

Ook professionals ervaren het verschil. Rani Nathoe, pedagogisch medewerker: *"Dankzij deze werksessies weten we waarom het zo belangrijk is dat ouders thuis hun eigen taal spreken, én kunnen we het onderbouwen als we met de ouders praten."* Barbara Butta, community librarian Eindhoven: *"De bibliotheek is meer dan een plek met boeken. Het is een open ruimte waar mensen elkaar ontmoeten en waar culturen samenkomen. In een tijd waarin veel mensen zich terugtrekken of zich eenzaam voelen, kan de bibliotheek helpen om de verbinding te maken."*

Bij de lancering van Boekbot tijdens de Dutch Design Week klonk een vergelijkbaar enthousiasme: *"Het was bijzonder om te zien hoeveel nieuwsgierigheid en enthousiasme er was voor wat bibliotheken met technologie kunnen doen."* En een bezoeker van de Dag van de Moedertaal schreef: *"Het evenement raakte me recht in het hart en geeft me een sterk gevoel van verbondenheid met Nederland."*

Wat deze reacties gemeen hebben: de bibliotheek wordt ervaren als een plek die mensen écht raakt: door taal, door technologie, maar bovenal door verbinding. Dat is precies wat dit programma beoogt.

3.3 Passende leeromgeving de Berkenschutse

Algemene info project

Het project Passende Leeromgeving De Berken-schutse is een samenwerking tussen Gemeente Heeze-Leende en Stichting Kempenhaeghe en werkt aan een toekomstbestendige leer- en ontwikkel-omgeving voor leerlingen die specialistisch onderwijs nodig hebben. Het project kent twee elkaar aan-vullende ontwikkellijnen:

1. Het realiseren van de fysieke leer- en ontwikkel-omgeving en de nieuwbouw van het onderwijs-expertisecentrum.
2. Het versterken van Onderwijs, Onderzoek en Kennisdeling. De samenwerkingsovereenkomst tussen partijen ligt er; aan een allonge daarop wordt gewerkt.

Activiteiten en voortgang

In ontwikkellijn 1 is het Definitief Ontwerp door-gerekend; uit de DO-ramingen bleek dat optimalisaties nodig zijn om het ontwerp haalbaar te maken binnen het taakstellende budget. Via 'rekenen en tekenen' wordt toegewerkt naar een

optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Enkele kleine ontwerpaanpassingen zijn doorgevoerd, het ontwerp landschapsplan is gereed en de fase Definitief Ontwerp wordt nu afgerond. In ontwikkel-lijn 2 verloopt de uitvoering volgens planning. In december 2025 heeft een tussenevaluatie plaatsgevonden: de gestelde doelen voor 2025 zijn behaald, er zijn geen aanvullende risico's gesignaleerd en bijstelling is niet nodig. Een op-vallend resultaat is de gerealiseerde verbreding van de ambulante diensten: een brochure maakt het aanbod inzichtelijk en netwerkactiviteiten hebben de bekendheid vergroot.

Doorkijk

Aansluitend op het Definitief Ontwerp start de fase Technisch Ontwerp, met gelijktijdig opstellen van de contractstukken. Het beoogde gunningsmoment aan de bouwpartner heeft vertraging opgelopen en de onderzoeken in de Voorlopig ontwerp- en Definitief ontwerpfase en de verwerking daarvan vergden meer tijd dan voorzien. Deze vertraging zorgt op dit moment niet voor knelpunten in de uit-voering. Met de doorgevoerde optimalisaties wordt geborgd dat het project binnen het taakstellende budget kan worden gerealiseerd en verdere inhoudelijke knelpunten worden niet voorzien.

3.4 Senzer: Inclusief werken in de circulaire economie

Algemene info project

Het project verbindt de circulaire transitie met inclusieve arbeid. Het benut de kansen die circulair werken biedt voor de doelgroep van Senzer: Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Parallel bouwt het het netwerk van werkgevers en opdracht-gevers uit. Het project heeft een looptijd van drie jaar en een brede, integrale opzet die naast concrete arbeidsplaatsen ook inzet op het verankeren van circulaire vaardigheden in de leerwerkinfrastructuur van Senzer.

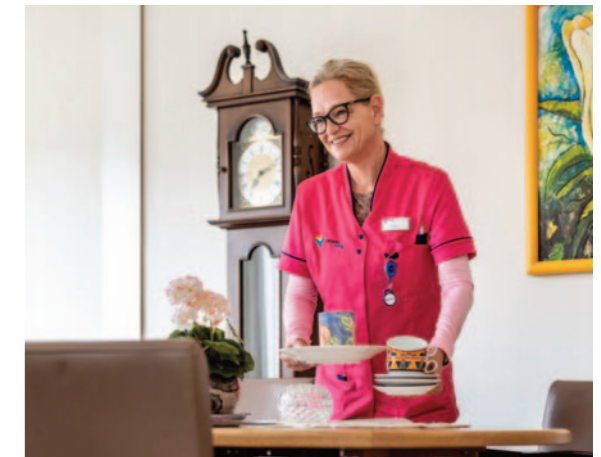
Activiteiten en voortgang

Uit een verkenning blijkt dat de circulaire economie geen afzonderlijke sector is, maar een transitie over sectoren heen met kansen voor de doelgroep in werkzaamheden zoals: sorteren, demonteren en repareren. Op basis hiervan zijn drie pijlers geformuleerd: werkgevers ondersteunen bij het circulair inrichten van hun reststromen, bedrijven met een circulair businessmodel ondersteunen bij opschaling, en interne en externe ontwikkelplekken creëren die toeleiden naar regulier werk. In de afgelopen periode zijn deskresearch, netwerkanalyse en stakeholdersclustering uitgevoerd en is een marketing- en communicatieplan in voorbereiding

(definitief begin 2026). Voor enkele arbeidsplaatsen zijn al kandidaten in beeld of proefplaatsingen afgesproken, onder meer bij Brover en Arveco/Outiq. Senzer heeft zich aangesloten bij de Grondstoffen-rotonde, waaruit onder meer een casus rond demontage van klimaatapparatuur in beeld komt.

Doorkijk

Komend halfjaar wordt de marktbenadering verder uitgewerkt en worden nieuwe casussen verkend, met als doel 1 à 2 plaatsingen per bedrijf. Twee aandachtspunten: de beoogde intensieve samen-werking met Innovatiehuis de Peel vervalt door beëindiging van die organisatie (als alternatief is structureel contact gelegd met Stichting Indusym), en de huidige economische en geopolitieke onzeker-hed drukt op de uitvoeringskracht van bedrijven, wat het tempo van opschaling beïnvloedt.

#4

PROGRAMMALIJN 3

LEEFBAARHEID

IN STEDEN EN

LANDELIJK GEBIED

Leefbaarheid betekent ruimte voor en binnen gemeenschappen waar mensen van verschillende achtergronden elkaar kunnen ontmoeten, ontspannen en samen activiteiten kunnen ondernemen waardoor mensen zich thuis voelen in de eigen leefomgeving en er aandacht is voor diversiteit.

Dit gaat onder andere over de aanwezigheid van voorzieningen in de fysieke ruimte die de mogelijkheden bieden, maar ook over trots zijn op eigen leefomgeving, en je thuis voelen in je directe omgeving. Dit zorgt voor een gevoel van veiligheid en geborgenheid.

Door de schaa sprong in onze regio en de bovengemiddelde groei die dit met zich meebrengt staat de ruimte om te ademen, te ontspannen, ruimte om elkaar te vinden, te begrijpen en te waarderen onder druk. Om te zorgen dat bestaande én nieuwe inwoners elkaar blijven vinden, leren kennen, begrijpen en waarderen zijn er plekken nodig om dit te kunnen doen. Ruimte waar mensen elkaar tegenkomen of ontmoeten, interesses delen, leren en verwonderen en actief dingen samendoen of juist niet: plekken waar je rust en ruimte hebt.

Deze regio is van oudsher ingericht als productielandschap, groen als basisvoorwaarde voor de leefomgeving stond nooit echt hoog op de agenda. Er was immers ruimte genoeg. Gaandeweg is het besef ontstaan dat beleefgroen bepalend is voor de leefbaarheid. Er is al veel geïnvesteerd om dit te verbeteren. De basis is er, maar vraagt een verbeter slag op alle fronten.

Er is een caleidoscoop aan kleinschalige culturele en cultuurhistorische voorzieningen die onzichtbaar zijn voor een groot deel van bestaande en nieuwe inwoners. De voorzieningen samen vertellen een compleet verhaal over deze regio maar missen samenhang. Los van elkaar hebben ze te weinig mogelijkheden om zichzelf op de kaart te zetten en soms te weinig zelfstandige aantrekkingskracht. We willen culturen samenbrengen, zodat mensen samenkomen.

Er is extra aandacht nodig om ervoor te zorgen dat er ruimte blijft bestaan voor de leefbaarheid in onze regio.

IMPACT

Via programmalijn Leefbaarheid wordt de focus gelegd op versterking van regionale voorzieningen in de openbare ruimte, om te kunnen ontspannen en te verwonderen. Projecten die vallen onder deze programmalijn hebben vooral focus op invulling van ruimte. Dit kan gaan over investeringen in de versterking van de regionale groenstructuur, het verbeteren en bestendigen van het culturele aanbod door investeringen in regionale musea of over kennis maken met de geschiedenis en culturen van onze regio. Maar kan ook gaan over een fijne groene plek om te werken, te ontmoeten en te ontspannen of een mooi park waar kan worden gewandeld en gespeeld.

DOEL

- Faciliteren van ruimte voor laag-drempelige ontmoeting dichtbij huis
- Versterken van regionale (groen)structuren
- Versterken van eigenaarschap voor de omgeving
- De verbinding tussen stad & land versterken

4.1 Projecten

Binnen Programmalijn 3: Leefbaarheid in steden en landelijk gebied, vallen in deze rapportage twee projecten: het Kempenmuseum en het Vergroenen Stationskwartier Helmond. Beide dragen bij aan een regio waar mensen zich thuis voelen in hun directe omgeving: door te investeren in plekken die uitnodigen tot verblijf, ontmoeting en verwondering.

Het Kempenmuseum doet dat door het regionaal erfgoed tot leven te brengen en de Kempenregio via cultuur en verhaal zichtbaar en nog beter leefbaar te maken voor zowel bestaande als nieuwe inwoners. Het Vergroenen Stationskwartier doet dat door een entreegebied van de stad om te vormen tot een groener, klimaatbestendiger en aangenamer verblijfsgebied dat mensen verwelkomt en uitnodigt om langer te blijven.

4.2 Kempenmuseum: Cultuurpoort van de Kempen

Algemene info project

Het Kempenmuseum wordt ontwikkeld tot een toonaangevend museum van de regio en een startplek om de Kempenregio te verkennen. Als 'Cultuurpoort van de Kempen' verbindt het museum via het bezoekerscentrum, de museumtuin en het aangrenzende park, bezoekers met de identiteit van de regio, het ommeland en met elkaar. Het project richt zich op drie samenhangende doelen: regionaal DNA doorgeven en versterken (museaal profiel), ontmoeting bevorderen (bezoekerscentrum, museumtuin, route en park) en stad en platteland verbinden.

Activiteiten en voortgang

In 2025 is de ontwerpfase voortgezet, met als bouwstenen de themaroute, de hooimijt, het museale profiel en de inrichting van tuin en Poeliejoepark. Parallel zijn gesprekken gevoerd met stakeholders als Visit de Kempen, IVN, Natuurmonumenten en Heemkunde om de gebiedsvisie vorm te geven, gebaseerd op onder meer de cultuurhistorische waardenkaart, Natura 2000-gebieden, de Leisure waardenkaart en de Canon van de Kempen. Oriënterende gesprekken met samenwerkingspartners voor het programmatische aanbod zijn

afgerond; er wordt gewerkt aan een jaarprogramma. Voor de doelgroep jongeren zijn interactieve en educatieve elementen opgenomen in het museale profiel en zijn twee programma's voorbereid in samenwerking met Erfgoed Brabant en middelbare scholen.

Doorkijk

2026 staat in het teken van uitvoering: realisatie van het museale profiel en inrichting van het Poeliejoe-park, de museumtuin en het bezoekerscentrum. Inhoudelijke of financiële knelpunten worden op dit moment niet voorzien.

4.3 Vergroenen Stationskwartier Helmond

Algemene info project

Het project realiseert een ingrijpende vergroening van het westelijk deel van het Stationskwartier in Helmond. Doel is een aantrekkelijker, groener en klimaatbestendiger entreegebied van de stad, met meer ruimte voor verblijf, ontmoeting en biodiversiteit. Het project bestaat uit meerdere onderdelen, waarvan de reconstructie van Parc Bruxelles en het vergroenen van de Kasteeltraverse de eerste twee zijn; beide ontwerpen zijn inmiddels gereed.

Activiteiten en voortgang

Voor Parc Bruxelles is een uitgebreid participatietraject doorlopen: omwonenden hebben meebepaald hoe het plan er uitkomt te zien en welke speeltoestellen worden toegevoegd. De voorbereidende werkzaamheden zijn opgestart zodat de uitvoering in de zomer kan starten; daarmee wordt tegelijk een deel van de route station – centrum aangepakt. Voor het vergroenen van de Kasteeltraverse is, naast de verkeerskundige en technische opgave, de aankleding en vergroening nadrukkelijk meegenomen. Het ontwerp en de plant- en boomkeuze zijn mede vormgegeven met het Natuurplatform Helmond (waaronder IVN). Concreet wordt circa 8.000 m² groen toegevoegd, 110 nieuwe bomen geplant, circa 41.000 vaste

planten, 12.000 haag- en struweelplanten en 17.000 m² bermen ingezaaid. Groenvakken die al zijn aangelegd terwijl de weg nog niet klaar is, worden tijdelijk ingezaaid met afrikaantjes.

Doorkijk

De voorbereiding van de eerste twee fases is afgerond en overgedragen aan het interne ingenieursbureau; de volgende fases worden inmiddels opgestart. De daadwerkelijke uitvoering start in 2026, waarmee ook de bijdrage aan de Regio Deal-opgaven dan zichtbaar wordt. Vanwege de korte periode tussen subsidiebeschikking (3 november 2025) en jaareinde worden de projectkosten in 2026 meegenomen. Inhoudelijke knelpunten worden op dit moment niet voorzien.

#5

FINANCIËLE REALISATIE REGIODEAL

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële voortgang per programmalijn. Per project zijn de totaal begrote projectkosten en de bijbehorende cofinanciering afgezet tegen de gerealiseerde kosten en cofinanciering in de afgelopen rapportageperiode die zijn verantwoord aan de MRE, de daadwerkelijke realisatie zal hierdoor hoger liggen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de mate waarin de beschikbare middelen zijn ingezet en in hoeverre de cofinanciering volgens afspraak is gerealiseerd.

<i>Programmalijn</i>	Totaal Begrote kosten (Gehele Project)	Totaal begrote cofinanciering	Realisatie kosten afgelopen periode	Cofinanciering afgelopen periode
Sociale samenhang	€ 410.872,00	€ 4.383.500,00	€ 871.109,45	€ 3.418.201,21
Comptententies & Vaardigheden	€ 24.364.711,00	€ 14.437.000,00	€ 2.401.304,07	€ -
Leefbaarheid	€ 1.663.625,00	€ 1.053.650,00	€ -	€ -
Totaal	€ 26.439.208,00	€ 19.874.150,00	€ 3.272.413,52	€ 3.418.201,21

Postadres

Postbus 985, 5600 AZ Eindhoven

Bezoekadres

Raiffeisenstraat 18, 5611 CH

Eindhoven

040 - 2 594 594

info@metropoolregioeindhoven.nl

www.metropoolregioeindhoven.nl

Fotografie: Berry de Jong,
Bart van Overbeeke, Shutterstock
Vormgeving: Volle-Kracht

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN